

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2021
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 107/2021
populárny názov	Administratívne pochybenie pri rozhodovaní o väzbe
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 5 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	1. Samotné administratívne pochybenie by samo o sebe nemuselo mať dopad na ústavnoprávnu akceptovateľnosť záverov príslušného súdneho rozhodnutia, to však za podmienky, že so všetkými podstatnými námietkami obvineného či obžalovaného sa príslušný súd v rámci svojho rozhodnutia primeraným spôsobom vysporiadal. 2. Pri rozhodovaní o predĺžení väzby je povinnosťou súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci skúmať či orgány činné v trestnom konaní postupujú v predmetnej veci s osobitnou starostlivosťou, táto povinnosť v sebe zahŕňa aj náležité vyporiadanie sa so sťažovateľom predloženou námietkou nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací zločin skrátania dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu so zločinom daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a ods. 2 písm. b) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, spáchané formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Napadnutým uznesením okresného súdu bola na návrh prokurátora predĺžená

	lehota trvania väzby sťažovateľa o tri mesiace. Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.
z odôvodnenia	Ústavný súd zistil, že zatiaľ čo krajský súd výslovne odkázal na odôvodnenie sťažnosti samotného sťažovateľa a v ňom obsiahnutú argumentáciu, námietky prezentované právnym zástupcom sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu neboli krajským súdom vôbec zrekapitulované. Navyše, v napadnutom uznesení krajského súdu sa nenachádza ani žiadna zmienka o tom, že takéto odôvodnenie sťažnosti bolo súdu (okresnému či krajskému) zo strany právneho zástupcu sťažovateľa doručené. Krajský súd tvrdí, že napriek administratívnej chybe pri zažurnalizovaní príslušných podaní v súdnom spise okresného súdu mal možnosť oboznámiť sa s oboma odôvodneniami. Podľa krajského súdu skutočnosť, že na odôvodnenie sťažnosti právnym zástupcom sťažovateľa vo svojom napadnutom uznesení výslovne neodkázal ešte bez ďalšieho neznamená, že sa s námietkami v ňom uvedenými nevysporiadal. Vo vzťahu k tvrdeniu krajského súdu o oboznámení sa so sporným odôvodnením sťažnosti ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že z pohľadu ochrany základných práv obvinených a obžalovaných na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy (a čl. 8 listiny) je podstatné, aby príslušný súd na podstatné námietky nimi vznesené náležitým spôsobom reagoval. Iba takto sa totiž môže zabezpečiť možnosť obvineného či obžalovaného uviesť argumenty proti väzbe a v prospech prepustenia z väzby na slobodu. V tomto zmysle by administratívne pochybenie samo o sebe nemuselo mať dopad na ústavnoprávnu akceptovateľnosť záverov príslušného súdneho rozhodnutia, to však za podmienky, že so všetkými podstatnými námietkami obvineného či obžalovaného sa príslušný súd v rámci svojho rozhodnutia primeraným spôsobom vysporiadal. Ústavný súd po preskúmaní predložených dokumentov konštatuje, že krajský súd ponechal námietky právneho zástupcu sťažovateľa proti predĺženiu väzby sťažovateľa bez relevantnej, resp. akejkoľvek odpovede. Ústavný súd zároveň konštatuje, že aspoň niektoré z týchto námietok možno v okolnostiach tejto veci považovať za podstatné, teda také, ktoré mohli mať dopad na samotné rozhodnutie krajského súdu. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu poukázal na údajnú nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní v trvaní 4 mesiacov a tiež na to, že „množstvo“ svedkov vypočúvaných prostredníctvom dožiadaní v podobe európskych vyšetrovacích príkazov predstavuje v skutočnosti iba dva výsluchy, jeden v Maďarsku a jeden v Českej republike. Uvedené námietky, ak by sa ukázali ako dôvodné, by podľa ústavného súdu mohli mať dopad na rozhodnutie o väzbe sťažovateľa. Povinnosťou krajského súdu preto bolo poskytnúť na tieto námietky náležitú odpoveď. Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 1500 €. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	rozsudok ESELP vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94 uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 266/2013 zo 16. mája 2013

súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba-žiadosť o prepustenie väzba-dôvody väzby rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu

spisová značka	I. ÚS 189/2021
populárny názov	Nepredloženie veci veľkému senátu podľa § 48 CSP
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Porušenie povinnosti predložiť vec veľkému senátu danej ustanovením § 48 ods. 1 CSP nie je iba porušením tohto zákonného ustanovenia, ale s ohľadom na ustanovenie čl. 48 ods. 1 prvú vetu ústavy aj pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer. Z ústavného príkazu, že „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“, ako jedného z princípov právneho štátu vyplýva, že nerešpektovanie zákona, v akom zložení má byť vec rozhodovaná, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy. To isté <i>a contrario</i> platí aj v prípade, ak bezdôvodne veľký senát odmietne vo veci mu predloženej rozhodnúť.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd rozsudkom (ďalej len „prvý rozsudok okresného súdu“) vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) tak, že do vlastníctva žalobkyne prikázal okrem iného aj hodnotu členského podielu v Stavebnom bytovom družstve. Okresný súd, vychádzajúc zo zistenia, že BSM zaniklo a že na jeho vyporiadaní sa sporové strany nedohodli, dospel (okrem iného) k záveru, že v danom prípade treba pri stanovení ceny členského podielu v bytovom družstve vychádzať z jeho trhovej hodnoty (ceny, ktorú by bolo možné dosiahnuť za prevod členského podielu v bytovom družstve v rozhodnej dobe a mieste) zisťovanej ku dňu rozhodovania súdu o vyporiadaní BSM, avšak podľa stavu veci v čase zániku BSM. Krajský súd svojím rozsudkom (ďalej len „rozsudok krajského súdu potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny. Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) najvyšší súd svojím v tejto veci prvým uznesením z 28. mája 2013 (ďalej len „prvé uznesenie najvyššieho súdu“) rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uvedeného uznesenia najvyšší súd konštatoval, že pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM treba vychádzať zo stavu (stavu družstevného bytu) i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve. Okresný súd následne (po zrušení jeho rozsudku uznesením krajského súdu) v poradí druhým rozsudkom (ďalej len „druhý rozsudok okresného súdu“) vyporiadal BSM v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v jeho zrušujúcom prvom uznesení najvyššieho súdu. Krajský súd potvrdil druhý rozsudok okresného súdu, pokiaľ išlo o vec samu ako vecne správny v poradí

	svojim druhým rozsudkom (ďalej len „druhý rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľ podal proti druhému rozsudku krajského súdu dovolanie argumentujúc existenciou rozdielných právnych názorov o podstatnej právnej otázke a zároveň navrhol, aby prejednávajúci senát danú vec v súlade s § 48 ods. 1 CSP postúpil na rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Senát 6 C najvyššieho súdu uznesením postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, pretože sa s právnymi názormi vyslovenými v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 110/2011, sp. zn. 7 MCdo 1/2011, sp. zn. 2 Cdo 8/2007 a sp. zn. 3 Cdo 343/2014 nestotožnil a naďalej trval na právnom názore, ktorý vyslovil v zrušujúcom prvom uznesení najvyššieho súdu. Najvyšší súd vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia uznesením (ďalej len „uznesenie veľkého senátu“) rozhodol, že vec vracia na prejednanie a rozhodnutie senátu najvyššieho súdu 6 C, pretože tento senát v danom prípade nemal splnené podmienky na postúpenie veci podľa § 48 ods. 1 CSP (k uzneseniu veľkého senátu boli pripojené dve odlišné stanoviská). Najvyšší súd následne v poradí svojim druhým zrušujúcim uznesením (ďalej len „druhé uznesenie najvyššieho súdu“) zrušil druhý rozsudok krajského súdu a druhý rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (dovolanie vyhodnotil ako prípustné vo vzťahu k otázke spôsobu určenia hodnoty členského podielu v bytovom družstve).
z odôvodnenia	Zjednocujúce stanoviská pléna ústavného súdu a občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia najvyššieho súdu sú v súlade s judikatúrou ESJP, ktorý opakovane vyslovil, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu čl. 6 dohovoru v prípadoch, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od účastníkov konania, a to hoci aj na podnet niektorého z účastníkov konania, došlo k zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia (napr. rozhodnutie ESJP vo veci Kutepov a Anikeyenko proti Rusku, rozsudok z 25. 10. 2005, ako aj novšie rozhodnutia ESJP vo veciach DRAFT-OVA, a. s., proti Slovenskej republike, PSMA, s. r. o., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike). Vychádzajúc z uvedeného, je celkom neakceptovateľné tvrdenie zúčastnenej osoby, že kvôli rozhodnutiu ústavného súdu o ústavných sťažnostiach sťažovateľa by sa mohla dostať do situácie, keď sa tá istá vec po dvoch právoplatných rozhodnutiach najvyššieho súdu tretíkrát posúdi úplne opačne, čo by bolo v rozpore so záujmom sporových strán na zachovaní právnej istoty, ktorú nadobudli už prvým uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 MCdo 18/2011 z 28. mája 2013. Zodpovednosť za to, že konanie o vyporiadanie BSM vedené okresným súdom pod sp. zn. 34 C 197/1992 nie je právoplatne skončené ani po viac ako 31 rokoch, má nielen zúčastnená osoba, ktorá nespĺnila podmienku vyčerpania všetkých zákonom dovolených mimoriadnych opravných prostriedkov (dovolania), ktoré mala k dispozícii a ktoré mohla účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov, ale aj najvyšší súd, ktorý sa s touto skutočnosťou, ale ani so svojou vlastnou judikatúrou k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (bod 47) v napadnutom uznesení nevysporiadal v rámci skúmania podmienok konania (bod 41) ešte predtým, ako dospel k zisteniu o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Spor o interpretáciu právnej normy je daný, ak sú v najmenej dvoch rozhodnutiach najvyššieho súdu vyslovené právne názory, ktoré rovnakú právnu normu interpretujú (vykladajú) odlišným spôsobom. Napriek skutočnosti, že v danom prípade veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu

	rozpor v interpretácii právnych noriem zistil, vo veci samej nerozhodol priamo, ale vychádzajúc z dôvodovej správy k § 48 CSP, dospel k záveru, že chyba zákonný podklad na jeho meritórne rozhodnutie. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu tým v podstate rozhodovanie o dovolaní prípustnom podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP zo svojej právomoci vylúčil a túto zúžil len na rozhodovanie o dovolaní prípustnom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (t. j. prípady, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu). Je pravdou, že podľa dôvodovej správy k § 48 CSP predloží konajúci senát vec veľkému senátu v prípade, ak sa „mieni odkloniť od konštantnej judikatúrnej línie“. Z pohľadu najvyššieho súdu by tak zrejme bolo praktické, keby bol veľký senát určený len ako prevencia proti „novým prípadom rozkolu“. Pri tomto prístupe by však „staré veci“ nejednotnosti judikatúry trvali ešte veľmi dlho a vo vzťahu k pretrvávajúcim rozporom by rekodifikácia nepriniesla nič. Negatívom tohto prístupu je predovšetkým skutočnosť, že sa naďalej predlžuje stav právnej neistoty účastníkov právnych vzťahov, v ktorých sú relevantnými právne otázky, ohľadom ktorých vznikol rozkol v judikatúre pred 1. júlom 2016. Pokiaľ teda veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní vychádzal z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku, evidentne prehliadol tú časť, v ktorej sa uvádza, že „základné princípy sú rovnocenné a ich poradie nevyjadruje ich dôležitosť. V čl. 1 je vyjadrený všeobecný princíp prioritizácie súdu ako právno-ochranného orgánu, čo znamená, že ak zákon nezverí právomoc inému orgánu ochrany práva, všetky spory z uplatňovania subjektívnych práv vo sfére hmotného práva prejednávajú a rozhoduje súd, ktorého základným atribútom je inštitucionálna nezávislosť od ostatných zložiek verejnej moci... Východiskovým princípom je princíp právnej istoty, ktorý je v navrhovanej podobe konštantne judikovaný Ústavným súdom SR... ako i európskymi súdnymi autoritami. Civilné spory sa prejednávajú a rozhodujú v súlade s ustálenou judikatúrnou líniou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky..., ÚS SR, Európskeho súdu pre ľudské práva..., Súdneho dvora EÚ a v prípade, ak sa v konkrétnom konaní súd od tejto línie odkloní, musí obligatórne vysvetliť dôvody, pre ktoré sa odklonil od tejto konštantnej línie v odôvodnení súdneho rozhodnutia.“. Samotné znenie § 48 CSP umožňuje právnu neistotu sporových strán, čo sa týka správnosti spôsobu vyriešenia relevantnej právnej otázky, odvolacím súdom odstrániť v prebiehajúcim dovolacom konaní tak, že vyslovený právny názor bude záväzný nielen pre odvolací súd, ale (v prípade kasácie, nového odvolacieho rozhodnutia a nového dovolania) aj pre prípadné ďalšie dovolacie konanie v tejto veci (a, samozrejme, v ďalších obdobných veciach). Prax občianskoprávneho kolégia toto (legitímne) očakávanie popiera a prikazuje dovolaciemu senátu o dovolaní rozhodnúť v základnej formácii, t. j. rozhodnutím (bez hyperboly) s účinkami len ďalšieho dovolacieho rozhodnutia pridaného do množiny existujúcich (a odporujúcich si) dovolacích rozhodnutí o predmetnej otázke. Ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv a slobôd sťažovateľa, napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 332/2018 z 11. októbra 2018 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 46/2020 z 30. marca 2021 rozhodnutie ESEP vo veci Kutepov a Anikeyenko proti Rusku, rozsudok z 25.

	10. 2005, rozhodnutia ESLP vo veciach DRAFT-OVA, a. s., proti Slovenskej republike, PSMA, s. r. o., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok dovolanie-dovolacie konanie judikatúra-zjednocovanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces

spisová značka	I. ÚS 229/2021
populárny názov	Neodôvodnenie nepriznania trov konania
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Krajský súd sa v napadnutom uznesení vôbec nevysporiadal s uplatneným nárokom sťažovateľa na náhradu trov odvolacieho konania a bez akéhokoľvek zdôvodnenia skonštatoval, že trovy konania mu nevznikli. Posúdenie námietky nesprávneho právneho posúdenia priznania, či nepriznania trov konania ústavným súdom bude prichádzať do úvahy až za stavu, keď rozhodnutie krajského súdu o uplatnenom nároku sťažovateľa na náhradu trov konania bude spĺňať atribúty preskúmateľného rozhodnutia.
skutkový stav a základné fakty	Napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o odklade proti sťažovateľovi vedenej exekúcie, čím došlo k porušeniu jeho práv, v dôsledku toho, že krajský súd napriek jeho nespornému úspechu (a neúspechu oprávneného), rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že stranám ich náhradu nepriznal. Krajský súd oprel výrok o trovách konania o § 262 v spojení s § 255 Civilného sporového poriadku a odôvodnil ho tým, že oprávnený nebol v konaní úspešný a sťažovateľovi žiadne trovy konania nevznikli.
z odôvodnenia	Ústavný súd už opakovane vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013). Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014). O taký prípad ide aj vo veci sťažovateľa. Krajský súd sa v napadnutom uznesení vôbec nevysporiadal s uplatneným nárokom sťažovateľa na náhradu trov odvolacieho konania a bez akéhokoľvek zdôvodnenia skonštatoval, že trovy konania mu nevznikli. S ohľadom na záver o nedostatku riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd nemohol zaoberať súvisiacou námietkou

	sťažovateľa o jeho nezákonnosti, resp. argumentáciou zúčastnenej osoby týkajúcou sa vecnej správnosti výroku o trovách konania. Ústavný súd totiž musí poznať dôvody a právne úvahy všeobecného súdu, ktoré ho viedli k prijatiu toho-ktorého právneho záveru, aby bolo možné preskúmať a vyhodnotiť, či tieto závery nie sú arbitrárne a či interpretácia príslušných právnych noriem učená všeobecným súdom nepopiera ich zmysel a cieľ. Preto ústavný súd konštatuje, že z dôvodu absencie náležitého odôvodnenia, t. j. nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia, pokiaľ ide o výrok o trovách konania, sa nemohol vecne zaoberať tým, či sťažovateľ ako povinný má alebo nemá nárok na ich náhradu, a vyhodnotiť ne/opodstatnenosť tejto námietky. Zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia nemožno napraviť ani tým, že súd (jeho predseda, resp. predseda senátu) v konaní pred ústavným súdom chýbajúcu argumentáciu doplní, pretože takéto doplnenie sa realizuje mimo rámec súdneho konania. Posúdenie námietky nesprávneho právneho posúdenia bude prichádzať do úvahy až za stavu, keď rozhodnutie krajského súdu o uplatnenom nároku sťažovateľa na náhradu trov konania bude spĺňať atribúty preskúmateľného rozhodnutia. Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil napadnuté rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018 rozhodnutie ESLP vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	trovy konania-náklady konania rozhodnutie-nepreskúmateľnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu

spisová značka	I. ÚS 242/2021
populárny názov	Neodôvodnenie odmietnutia dovolania
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.11.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pokiaľ najvyšší súd najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky pre jeho neprípustnosť na tom argumentačnom základe, že dovolacie otázky ňou nastolené majú charakter skutkových otázok, bol povinný tento svoj prijatý záver aj náležitým spôsobom odôvodniť, a to samostatne vo vzťahu ku každej sťažovateľkou sformulovanej otázke.
skutkový stav a základné fakty	V konaní pred okresným súdom sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne domáhala proti žalovanému zaplatať pohľadávku s príslušenstvom z titulu náhrady ekonomickej straty vyplývajúcej zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej doprave“), alternatívne z titulu náhrady škody pre porušenie zákonnej povinnosti žalovaného, resp. z titulu bezdôvodného obohatenia. Okresný súd (v poradí tretím) rozsudkom (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol.

	Na základe odvolania sťažovateľky bol rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. potvrdený rozsudkom krajského súdu v spojení s opravným uznesením Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 421 ods. 1 písm. b) CSP a, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, formulovala tri dovolacie otázky, podľa nej právnej povahy, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ riešené. Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Sťažovateľkou vymedzené otázky považoval najvyšší súd za otázky skutkového charakteru, ktoré nie je oprávnený riešiť, no napriek uvedenému sa k jednotlivým dovolacím otázkam sťažovateľky vyjadril a zaoberal sa nimi.
z odôvodnenia	V danom sťažovateľka prípustnosť dovolania podaného proti rozsudku krajského súdu vyvodila z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom sformulovala tri dovolacie otázky (bližšie špecifikované v bode 5 tohto uznesenia) podľa nej právnej povahy, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ riešené. Najvyšší súd všetky predmetné otázky vyhodnotil ako otázky skutkového charakteru, pričom doplnil ďalšie dôvody, ktoré ho viedli k záveru o neprípustnosti podaného dovolania a jeho následnému odmietnutiu podľa § 447 písm. c) CSP. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd bude zaoberať ústavnou akceptovateľnosťou záverov prijatých najvyšším súdom v napadnutom uznesení, považuje za potrebné v stručnosti poukázať na problematiku skutkových a právnych otázok. Riešenie skutkovej otázky (<i>quaestio facti</i>) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (<i>quaestio iuris</i>) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu na aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (bližšie pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 27/2019, 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018). Rozhraničenie medzi skutkovými a právnymi otázkami pritom predstavuje zložitú a nejednoznačnú problematiku, čo potvrdzuje aj judikatúra ESEp, podľa ktorej nemôžu byť účastníci konania sankcionovaní, ak sú v dobrej viere toho názoru, že platne otvorili otázku (zásadného) právneho významu (rozhodnutie ESEp vo veci Adamiček proti Českej republike z 12. 10. 2010, sťažnosť č. 35836/05). Ústavný súd preto zdôrazňuje, že pri rozlišovaní právnych a skutkových otázok je treba v prípade pochybností postupovať v prospech dovolateľa. Odmietnutie dovolania z dôvodu, že uplatnené námietky nemajú charakter právnej otázky, je možné iba v prípadoch, keď je táto skutočnosť

	jednoznačná, pričom záver najvyššieho súdu o skutkovej povahe uplatnených námietok musí byť riadne odôvodnený (pozri obdobne nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 664/19 z 27. apríla 2020). Na základe uvedeného sa ústavný súd musí stotožniť s tvrdením sťažovateľky, že ak najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky pre jeho neprípustnosť na tom argumentačnom základe, že dovolacie otázky ňou nastolené majú charakter skutkových otázok, bol povinný tento svoj prijatý záver aj náležitým spôsobom odôvodniť, a to samostatne vo vzťahu ku každej sťažovateľkou sformulovanej otázke. Najvyšší súd však okrem konštatovania (v rozsahu jednej vety, pozn.) skutkovej povahy predmetných otázok, ktoré podľa neho nie sú zamerané na interpretáciu a aplikáciu konkrétneho zákonného ustanovenia a ktoré preto nie je oprávnený riešiť (bod 8 napadnutého uznesenia), iné vysvetlenie tohto právneho záveru v odôvodnení napadnutého uznesenia neposkytuje. Okrem vytýkaného nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd nestotožňuje ani s posúdením charakteru vymedzených dovolacích otázok ako otázok skutkových, pretože tieto sú podľa názoru ústavného súdu bezpochyby otázkami právnej povahy. Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	rozhodnutie ESELP vo veci Adamíček proti Českej republike z 12. 10. 2010, sťažnosť č. 35836/05 nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 664/19 z 27. apríla 2020
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu súd-procesný postup rozhodnutie-odôvodnenie

spisová značka	I. ÚS 331/2021
populárny názov	Aplikácia výkladu právnej normy s priaznivejšími dôsledkami
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.11.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pri rozhodovaní o výške pokuty bolo povinnosťou odporcu (výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií) aplikovať výklad prezentovaný navrhovateľom, podľa ktorého sa v jeho veci za predchádzajúci kalendárny rok má považovať kalendárny rok predchádzajúci nesplneniu povinnosti, nie kalendárny rok predchádzajúci rozhodovaniu odporcu, ktorý bol pre navrhovateľa priaznivejší resp. miernejší.
skutkový stav a základné fakty	Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ bol členom štatutárneho orgánu Univerzitnej nemocnice a popri výkone tejto verejnej funkcie bol do 30. júna 2020 členom štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti vo funkcii konateľa. Do verejnej funkcie bol menovaný 15. mája 2020 a funkciu konateľa v označenej obchodnej spoločnosti mal preto v zmysle čl. 5 ods. 7 ústavného

	zákona ukončiť do 15. júna 2020, avšak ukončil ju vzdaním sa až 30. júna 2020. Okrem iného sťažovateľ poukázal v rámci svojej argumentácie aj na nesprávne zistenie skutkového stavu. Podľa sťažovateľa keďže keď k porušeniu jeho povinnosti došlo v roku 2020 a jeho ročný príjem ako verejného funkcionára za predchádzajúci kalendárny rok neexistoval, odporca (výbor) mal pri výpočte jeho pokuty postupovať podľa čl. 9 ods. 17 ústavného zákona a uložiť mu pokutu vypočítanú na základe priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok, teda 6 552 eur, nie 17 739,48 eur.
z odôvodnenia	Ústavný súd už judikoval, že konanie podľa ústavného zákona nemožno považovať za disciplinárne konanie a že odporca má pri výkone pôsobnosti podľa ústavného zákona postavenie orgánu <i>sui generis</i> (IV. ÚS 460/2010). Zodpovednosť verejného funkcionára podľa ústavného zákona je verejnoprávna (III. ÚS 114/08). Ústavný súd už mal možnosť preskúmať povahu pokuty podľa ústavného zákona s ohľadom na tzv. Engel kritériá (rozsudok Veľkej komory vo veci Engel a ďalší proti Holandsku z 8. 6. 1976, sťažnosti č. 5100/71, č. 5101/71, č. 5102/71, č. 5354/72, č. 5370/72) a dospel k záveru (II. ÚS 185/2014), že (1.) nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo obmedzenia ustanoveného ústavným zákonom alebo zákonom verejným funkcionárom nie je trestným činom, ale iným verejnoprávnym (správnym, resp. <i>sui generis</i>) deliktom, že (2.) ústavný zákon ukladá povinnosti alebo obmedzenia adresované špecifickému okruhu osôb – verejným funkcionárom – a sankcie, ktoré možno v zmysle ústavného zákona uložiť, plnia podľa názoru ústavného súdu preventívno-represívny účel, a to odradiť verejného funkcionára od neplnenia alebo porušovania povinnosti alebo obmedzenia ustanoveného ústavným zákonom alebo zákonom (preventívne pôsobiť) a zároveň sankcionovať, resp. potrestať (represívne pôsobiť) verejného funkcionára za dokonané nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo obmedzenia ustanoveného ústavným zákonom alebo zákonom a že (3.) závažnosť sankcie je potrebné skúmať jednotlivo v rámci každého konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona. Vzhľadom na splnenie prvých dvoch kritérií označeného testu ústavný súd posudzoval, či v prípade navrhovateľa došlo k splneniu aj tretieho kritéria, a konštatuje, že navrhovateľovi uložená pokuta v sume 17 739,48 eur svojou závažnosťou napĺňa tretie kritérium v rámci tzv. Engel kritérií, teda ju možno v zmysle už uvedeného považovať za trestnú sankciu. Vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam tejto veci ďalej ústavný súd poukazuje na zásadu <i>in dubio mitius</i>, teda pri pochybnostiach miernejšie (porov. sp. zn. I. ÚS 241/07, II. ÚS 576/2012; tiež nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 666/02 z 15. 12. 2003, rozsudok Nejvyššího správného soudu č. k. 4 Ads 9/2012-37 z 20. 12. 2012). Na poli verejného práva môžu totiž štátne orgány konať iba to, čo im zákon výslovne umožňuje (čl. 2 ods. 2 ústavy). Pri ukladaní sankcie podľa ústavného zákona, ktorá v tomto konkrétnom prípade predstavuje pokutu (zásah do vlastníckeho práva navrhovateľa), sú orgány verejnej moci povinné šetriť podstatu a zmysel základných práv a slobôd a v prípade pochybností sú povinné postupovať miernejšie. Je totiž vecou štátu, ktorý má monopol na tvorbu zákonov, aby ich tvoril výkladovo jasné. Súkromné osoby nemajú vo svojej moci zákonodarstvo. Ak je teda výklad nejasný, má sa dať prednosť výkladu výhodnejšiemu pre osoby a nie pre mocenské orgány štátu (pozri tiež KOUDELKA, Zdeněk. Příslušnost soudu a státního zastupitelství v přípravě řízení trestním – nález Pl. ÚS 4/2014. Trestní právo : odborný časopis pro trestní právo a obory související. Praha : Wolters Kluwer ČR a. s., 2016, roč. 21, č. 3, s.

	21 – 33.). K obdobným záverom už ústavný súd dospel aj vo veci sp. zn. I. ÚS 369/2021, ktorá sa týkala pokuty uloženej inému verejnému funkcionárovi, pričom ústavný súd na teoretické východiská a právne závery označenej veci primerane odkazuje. Ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie výboru NR SR a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 369/2021 z 13. októbra 2021 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 312/2021 z 29. júna 2021 rozsudok ESLP vo veci Iljov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94 nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 666/02 z 15. 12. 2003, rozsudok Nejvyššího správného soudu č. k. 4 Ads 9/2012-37 z 20. 12. 2012
súvisiace právne predpisy	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	verejný záujem, spoločenský záujem pokuta-uloženie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces výklad (interpretácia)-právnej normy

spisová značka	I. ÚS 352/2021
populárny názov	Rozhodnutie súdu napriek prekážke konania
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.11.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Najvyšší súd svojím postupom, ktorým po začatí konkurzného konania proti žalobkyni rozhodol o dovolaní s účinkami skončenia dovolacieho konania, hoci mu v tom bránila prekážka prerušeného konania, neposkytol sťažovateľovi zákonnú a spravodlivú súdnu ochranu.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd prvou výrokovou vetou svojho rozsudku zaviazal sťažovateľku (žalovanú) zaplatiť v tom čase , (žalobkyni) pohľadávku s príslušenstvom, zároveň druhou výrokovou vetou uvedeného rozsudku okresný súd priznal žalobkyni náhradu trov konania proti sťažovateľke v plnom rozsahu. Na základe odvolania sťažovateľky bol rozsudok okresného súdu potvrdený rozsudkom krajského súdu ako vecne správny. Dovolanie sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, pretože dovolací dôvod podľa § 432 od. 1 CSP nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

z odôvodnenia

Ústavný súd konštatuje, že problematikou konkurencie právomoci dovolacieho súdu a konkurzného súdu sa zaoberal už v náleze č. k. I. ÚS 393/2012 z 12. decembra 2012 (ZNaU 53/2012), ktorým judikoval, že „Pokiaľ zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 47 ods. 1 ustanovuje, že súdne konanie sa prerušuje, táto procesná norma je prekážkou ďalšieho konania dovolacieho súdu, ktorý v dôsledku zákonného prerušenia konania nemôže vo veci ďalej konať a už vôbec nemôže vo veci meritórne rozhodnúť, a to ani vtedy, ak zistí, že dovolanie je dôvodné a je na mieste zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu. Subjektívna ne/vedomosť dovolacieho súdu o prerušení konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu je pritom rovnako právne irelevantná, keď účinok prerušenia konania nastáva objektívne nezávisle na poznaní tejto skutočnosti konajúcim dovolacím súdom. *De lege lata* pritom platí, že súd môže v prerušenom konaní pokračovať iba na návrh správcu, ktorý sa takto stáva *dominus litis* a jedine od jeho iniciatívy závisí prípadné pokračovanie v prerušenom konaní.“.

V tejto súvislosti aj podľa právnej teórie (napr. *Đurica, M.*. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 456 – 471) ...hmotnoprávne účinky vyhlásenia konkurzu zasahujú do práv a povinností úpadcu a tretích osôb a spôsobujú zmenu či zánik práv, ktoré im vyplývajú zo zmlúv alebo z príslušných právnych predpisov, alebo vyvolávajú vznik nových práv a povinností. Procesnoprávne účinky zasahujú do procesných práv úpadcu a ďalších účastníkov konania, ale aj do oprávnenia príslušného štátneho orgánu pokračovať v konaní. Ďalšie právne dôsledky môžu vyplývať z procesného predpisu, ktorý upravuje príslušné konanie... V prerušených konaniach je možné pokračovať len na návrh správcu bez ohľadu na to, či úpadca je v sporovom konaní na strane navrhovateľa, alebo odporcu. Správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva *ex lege* účastníkom konania, a preto príslušný orgán nevydáva o tom rozhodnutie. Účastníkom konania je konkrétny správca, ktorého súd alebo iný orgán musí presne identifikovať s uvedením sídla kancelárie a za meno alebo názov správcu súd alebo správny orgán uvedie presné označenie úpadcu (u právnických osôb s dodatkom „v konkurze“)... Ak správca nepodá návrh na pokračovanie v konaní, úpadca ostáva účastníkom konania v prerušenom konaní. Súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, ktorý patrí úpadcovi, sa môžu po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu. Napríklad správca bude podávať návrhy na začatie konaní, v ktorých bude vymáhať pohľadávky úpadcu voči jeho dlžníkom, na odporovateľnosť alebo neplatnosť právnych úkonov a pod. Voči správcovi, ktorý bude v sporovom konaní na strane odporcu, je možné podať návrh na začatie konania len vtedy, ak to umožňuje tento zákon (napr. o určenie pohľadávok, o vylúčenie majetku zo súpisu). Rovnako možno začať konanie aj z podnetu príslušného orgánu, ak to vyplýva z procesného alebo iného predpisu. Účastníkom konania je namiesto úpadcu správca. K prerušeniu konania o nárokoch, ktoré sa týkajú majetku patriaceho do konkurznej podstaty alebo ktoré majú byť uspokojené z tohto majetku, dochádza zo zákona – vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka. Súd túto skutočnosť poznamená do príslušného spisu, len čo sa o nej dozvie. Ak sa to ukáže pre ďalší priebeh konania potrebné, bezodkladne o tom upovedomí správcu konkurznej podstaty a účastníkov tohto konania; žiadne vlastné rozhodnutie o prerušení konania nevydáva. Ak bolo konanie prerušené v čase, keď účastníkom plynula lehota na podanie odvolania, odporu alebo námietok, nenadobudne súdne rozhodnutie právoplatnosť...»

Keďže sudcovia sú pri výkone svojej funkcie (teda i pri svojom rozhodovaní) viazaní len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a zákonom (§ 2 ods. 3 prvá veta zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ústavnému súdu neostáva než konštatovať, že najvyšší súd v rozpore s ústavným imperatívom konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), v danej veci konal a rozhodol vtedy, keď vzhľadom na účinky vyhlásenia konkurzu na majetok žalobkyne uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2 K 17/2019 zo 7. apríla 2020 (bod 16) bolo dovolacie konanie *ex lege* prerušené, a to bez toho, aby pokračovanie v konaní

	inicioval správca, čím sa dopustil závažného procesného pochybenia. Ústavný súd považuje námietku sťažovateľky o arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu za opodstatnenú, keďže najvyšší súd jej (na rozdiel od žalobkyne, ktorá je v konkurze) neposkytol zákonnú a spravodlivú súdnu ochranu (v rovine zákonom prerušeného konania), keď o dovolaní rozhodol s účinkami skončenia dovolacieho konania, hoci mu v tom bránila prekážka prerušeného konania. Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 393/2012 z 12. decembra 2012
súvisiace právne predpisy	zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-účinky vyhlásenia konkurzu dovolanie-dovolacie konanie konanie-prerušenie rozhodnutie-zákonnosť

spisová značka	I. ÚS 356/2021
populárny názov	Uplatnenie zásad administratívneho trestania
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov čl. 5 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Konanie pred Výborom Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií, v ktorom sa rozhoduje o uložení sankcie teda v oblasti deliktuálneho práva, nie je svojím spôsobom ničím iným ako administratívnym trestaním a ako také by malo byť predmetom správneho súdneho konania pred správny súdom podľa Správneho súdneho poriadku (konanie o správnej žalobe vo veciach správneho trestania). Ak tomu tak nie je podľa súčasnej právnej úpravy, neznamená to ešte, že sa na toto konanie nevzťahujú zásady administratívneho trestania vrátane rezolúcie výboru Ministrov RE (77) 31 o ochrane jednotlivca v súvislosti s rozhodnutiami orgánov verejnej správy a Odporúčania výboru ministrov [Rady Európy (91)] z 13. februára 1991 (<i>relative aux sanctions administratives</i>), podľa ktorého pre ukladanie administratívnych sankcií platia analogicky zásady ukladania sankcií trestných.
skutkový stav a základné fakty	Navrhovateľ sa svojím návrhom doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) domáha zrušenia rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“), ktorým mu bola podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“) uložená pokuta pre porušenie čl. 5 ods. 2 ústavného zákona nesplnením si povinnosti podľa čl. 5 ods. 7 ústavného zákona, keď do 30 dní odo dňa ustanovenia do verejnej funkcie neskončil alebo nevykonal zákonom ustanovený právny úkon smerujúci ku skončeniu podnikateľskej činnosti ako samostatne zárobkovo činnnej osoby.

	Proti napadnutému rozhodnutiu navrhovateľ argumentoval, že čl. 9 ods. 1, 3 a 13 ústavného zákona umožňuje výboru začať a viesť konanie iba proti verejným funkcionárom, zvlášť pokiaľ ide o porušenie povinnosti podľa čl. 5 ústavného zákona, výbor nemal podľa neho právomoc viesť proti nemu toto konanie, pretože v čase jeho začatia, navrhovateľ už nebol a v súčasnosti ani nie je verejným funkcionárom, keďže bol z verejnej funkcie odvolaný.
z odôvodnenia	Ústavný súd nepopiera logiku úvahy výboru, že zo strany verejných funkcionárov by mohlo dochádzať k tomu, že isté obdobie pred ukončením verejnej funkcie (odvolaním alebo uplynutím funkčného obdobia) by mohli určitý čas vykonávať podnikateľskú činnosť, a tým porušovať ustanovenia ústavného zákona bez toho, že by výbor mal proti nim aktívnu legitimáciu vo veci začať konanie a rozhodnúť, a teda dochádzalo by v rozhodných obdobiach k porušovaniu ústavného zákona bez toho, aby výbor proti takýmto verejným funkcionárom začal konanie, avšak ani táto argumentácia nie je spôsobilou prevážiť ústavne súladnú interpretáciu a aplikáciu ustanovení ústavného zákona pri nedostatku ich jasnosti a určitosti. Pri nezmenenej právnej úprave ústavného zákona k čomu možno najväčšej (aj keď nie úplnej) eliminácii takýchto situácií možno dospieť iba primeranou optimalizáciou postupov orgánov vykonávajúcich konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 ústavného zákona. Podľa § 234 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd preskúma, či rozhodnutie orgánu verejnej moci príslušného na konanie a rozhodovanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je v súlade s ústavou a príslušnými právnymi predpismi vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov. Podľa § 234 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd prihliadne iba na tie pochybenia príslušného orgánu verejnej moci, ktoré znamenali porušenie navrhovateľových základných práv a slobôd. Navrhovateľ v postupe a napadnutom rozhodnutí badal porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd nemohol ponechať bez povšimnutia, že v minulosti už bola predmetom konania pred ústavným súdom rovnaká námietka navrhovateľov, ktorí boli pred rozhodnutím výboru o porušení povinnosti vyplývajúcej im z čl. 5 ods. 2 ústavného zákona (a s tým súvisiacim uložením pokuty) odvolaní z verejnej funkcie a rovnako v tejto skutočnosti vzhľadli nemožnosť ich sankcionovania okrem dôvodu, že už neboli verejnými funkcionármi aj z dôvodu, že nemohli využiť zákonnú možnosť podľa čl. 9 ods. 13 (vtedy ods. 12) poslednej vety ústavného zákona. Išlo o konania ústavného súdu vedené pod sp. zn. IV. ÚS 263/09 a sp. zn. III. ÚS 141/2010, ktorých závery uvedené v príslušných rozhodnutiach nevyznievali v prospech navrhovateľov. Ústavný súd však považoval za potrebné odkloniť sa od svojho vtedy prijatého názoru, a to jednak z dôvodu, že ho z hľadiska jeho záväznosti nebolo možné považovať za ustálenú judikatúru v pravom zmysle. Išlo vtedy o dva prípady, z toho v jednom – sp. zn. IV. ÚS 263/09 – nebolo nevyhnuté sa dotknutou otázkou zaoberať, a v druhom prípade – sp. zn. III. ÚS 141/2010 – ústavný súd vychádzal z výkladu ustanovení ústavného zákona, ktoré podľa súčasného postoja ústavného súdu (ovplyvneného prirodzeným vývojom svojej judikatúry) vyžadujú ústavne „súladnejšiu“ interpretáciu nejasnej až absentujúcej právnej úpravy ústavného zákona. Ústavný súd napadnuté rozhodnutie výboru NR SR zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 369/2021 z 13. októbra 2021.
súvisiace právne predpisy	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	rozhodnutie Národná rada Slovenskej republiky-výbor verejná funkcia-zánik pokuta-uloženie

spisová značka	I. ÚS 373/2021
populárny názov	Relevantný dôkaz ako súčasť spisu
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pokiaľ výbor pre nezlučiteľnosť funkcií založí svoje rozhodnutie na dôkaze, ktorý nie je súčasťou príslušného spisu orgánu verejnej správy, a navyše ide o dôkaz, ktorý môže vylúčiť či potvrdiť rozhodné tvrdenia jednotlivých účastníkov konania, ide o taký nedostatok, ktorý predstavuje relevantný dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti podľa § 239 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.
skutkový stav a základné fakty	Uznesením výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) sa začalo proti verejnému funkcionárovi – navrhovateľovi ako členovi správnej rady Fondu na podporu športu (ďalej aj „fond“) konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ústavný zákon“) pre porušenie čl. 5 ods. 2 ústavného zákona. Vo veci navrhovateľa výbor rozhodol ústavnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím tak, že navrhovateľ ako člen správnej rady fondu, za to, že popri výkone verejnej funkcie prevádzkoval živnosť, preto mu bolo pre porušenie čl. 5 ods. 2 ústavného zákona uložené výborom podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona povinnosť zaplatiť pokutu v sume zodpovedajúcej šesťnásobku mesačného platu verejného funkcionára.
z odôvodnenia	Ústavný súd považuje za dôležité uviesť, že v dotknutom konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov výbor posudzoval nesplnenie povinnosti navrhovateľa podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona, ku ktorému malo dôjsť uplynutím januára 2020. V tom čase bol platným zákon o fonde na podporu športu v znení účinnom od 2. januára 2020 do 19. novembra 2020. V rozhodnom čase bol navrhovateľ (v nadväznosti na vtedajšie znenie právnej úpravy, pozn.) členom správnej rady fondu, ktorá bola v zmysle zákona o fonde na podporu športu najvyšším, výkonným a štatutárnym orgánom fondu – právnickej osoby, ktorého do tejto funkcie v zmysle zákona o fonde na podporu športu vymenovala vláda Slovenskej republiky (čo navrhovateľ nepopiera, pozn.). V súlade s ustanoveniami zákona o fonde na podporu športu správna rada (okrem iného, pozn.) zároveň riadila činnosť fondu a rozhodovala o všetkých záležitostiach fondu, ak neboli zverené do pôsobnosti dozornej rady, pričom pri svojej činnosti disponovala rozhodovacou právomocou v zmysle § 7 tohto

zákona. V tomto kontexte teda výbor poukázal na príslušné právne predpisy a ich ustanovenia, ktoré posúdil spôsobom popísaným v bod 25 tohto nálezu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že výborom ponúknutý výklad referenčných noriem možno v okolnostiach prejednávanej veci hodnotiť ako ústavne udržateľný. Ústavný súd však nedostal príležitosť overiť ho pre nespĺnenie podmienky spoľahlivo zisteného skutkového stavu zo strany výboru (bod 23 tohto nálezu, pozn.).

Pokiaľ navrhovateľove námietky smerovali aj k tomu, že zákon o fonde na podporu športu nereflektuje na čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona (vo vzťahu k úprave pracovnoprávných vzťahov vrátane odmeňovania, explicitného nevymedzenia funkcie člena správnej rady ako verejnej funkcie a nevymedzení nezlučiteľnosti tejto funkcie s podnikateľskou činnosťou, pozn.), k čomu sa výbor stručne vyjadril, ústavný súd uvádza, že ústavný zákon je právnym predpisom vyššej právnej sily, ktorý má prednosť pred právnym predpisom nižšej právnej sily, a teda zákonom o fonde na podporu športu nemožno vykladať predmetný ústavný zákon, ale práve naopak.

Navrhovateľ zároveň uvádza, že člen správnej rady fondu nie je verejným funkcionárom ani v zmysle zákona o fonde na podporu športu účinného od 20. novembra 2020, argumentujúc, že opačný výklad výboru opomína účel a zmysel ústavného zákona a je ústavne nekonformný a zasahuje do jeho práva podnikat'. Ústavný súd prednostne konštatuje, že v dotknutom konaní sa prejednávalo porušenie povinnosti navrhovateľa, ku ktorému došlo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy. Keďže sa predmetnou právnou úpravou zákona o fonde na podporu športu zaoberal aj výbor v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o ustanovenie čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona, ústavný súd vo všeobecnosti uvádza, že ústavným zákonom č. 469/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 469/2019 Z. z.“) (a dvoma ďalšími, pozn.), bol s účinnosťou od 1. januára 2020 novelizovaný ústavný zákon č. 375/2004 Z. z., na základe čoho došlo k rozšíreniu jeho pôsobnosti. Z osobitnej časti dôvodovej správy k ústavnému zákonu č. 469/2019 Z. z. vyplýva, že *«Doterajší pojem „štatutárneho orgánu alebo členov štatutárneho orgánu“ sa rozširuje o „členov riadiaceho orgánu právnickej osoby“, čím sa reaguje na to, že takýto orgán existuje mimo rámec obchodných spoločností, na ktorých sa doteraz ústavný zákon primárne vzťahoval. Reaguje sa týmto na skutočnosť, že právnická osoba má viaceré právne formy a viaceré druhy riadiacich orgánov. Rovnaký dôvod pre novelizačné ustanovenie je uvedenie pojmu „kontrolný orgán“, keďže nie každá právnická osoba musí mať dozornú radu.»* Keďže sa k okolnostiam rozšírenia okruhu verejných funkcionárov dôvodová správa ďalej podrobne nevyjadruje, ústavný súd si vo vzťahu k účelu tejto novely ústavného zákona dovoľuje podporne poukázať na nasledujúce vyjadrenie vtedajšieho predsedu výboru z 3. decembra 2019 vyslovené v rámci legislatívneho procesu: *„Pre upresnenie sme sa nakoniec dohodli aj s či už s ministerstvom spravodlivosti, alebo ministerstvom hospodárstva na novej, novej definícii, ktorá by mohla zahŕňať verejných funkcionárov vyslovene zastupujúcich štát a pokrývať takmer celé spektrum týchto zástupcov, pretože netýka sa to, samozrejme, len obchodných spoločností, či už akcioviek, alebo eseročiek, ale týka sa to aj iných, napr. fondov, kde nebudú pokryté len štatutári, ale budú pokryté aj riadiace orgány týchto organizácií, ...“* (NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Schôdze. Rozprava. Textový prepis rozpravy. 53. schôdza NR SR – 5. deň – B. popoludní Tlač 1818* [online]. Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/rozprava/vyhľadavanie&CisObdobia=7&CPT=&CisSchodze=0&PoslanecID=970&DatumOd=1900-1-1%200:0:0&DatumDo=2100-1-1%200:0:0&TypVystupenia=>>>. Nad rámec uvedenej argumentácie ústavný súd v kontexte namietanej aplikácie čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona dodáva, že nie je jeho úlohou posudzovať legislatívnu kvalitu ústavného zákona, avšak vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci poukázal na účel novely ústavného zákona, ktorý nepochybne vytvára kvalifikovanú argumentačnú bázu pre

	teleologický výklad v prejednávacom (a nemu podobnom, pozn.) prípade. Ústavný súd rozhodnutie výboru NR SR zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 185/2014 z 13. novembra 2014 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 188/2014 z 11. septembra 2014, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 330/2021 z 9. septembra 2021
súvisiace právne predpisy	uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 570 z 5. apríla 2017 o zrušení článku V a článku VI rozhodnutia predsedu vlády SR z 3. marca 1998 o amnestii uverejneného pod č. 55/1998 Z. z., rozhodnutia predsedu vlády SR zo 7. júla 1998 o amnestii uverejneného pod č. 214/1998 Z. z. a rozhodnutia prezidenta SR v konaní o milosť pre obvineného z 12. decembra 1997 č. k. 3573/96-72-2417
kľúčové slová	Národná rada Slovenskej republiky-výbor pokuta-uloženie pokuta verejná funkcia

spisová značka	I. ÚS 381/2021
populárny názov	Opomenutie argumentácie sťažovateľky
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.10.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. e
analytická právna veta	Z hľadiska ústavnoprávnych princípov nemožno akceptovať absolútne opomenutie sťažovateľkou predostretej argumentácie týkajúcej sa potreby starostlivosti o maloleté deti pri rozhodovaní o podanom návrhu na nahradenie väzby.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola uznesením okresného súdu v trestnej veci vedenej proti nej pre podozrenie zo spáchania zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 2 a ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona vzatá do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú krajský súd svojim ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.
z odôvodnenia	Tak prvostupňové rozhodnutie, ako aj rozhodnutie krajského súdu zhodnotenie týchto skutočností v potrebnej miere neobsahujú. Okresný súd veľmi stroho odôvodnil existenciu väzobného dôvodu u sťažovateľky tým, že sa v minulosti dopustila trestnej činnosti, za ktorú bola odsúdená (naposledy za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže), a pokiaľ sťažovateľka v riadnom opravnom prostriedku vytkla okresnému súdu, že v danej veci nejde o

	opakovanie toho istého trestného činu (spáchaného v minulosti) ani o spáchanie trestného činu tej istej povahy, bolo namieste, aby krajský súd na tieto námietky sťažovateľky reagoval, pretože išlo o skutočnosť dôležitú pre rozhodnutie o jej osobnej slobode. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že mu neprináleží prijať konečný záver o tom, či skutočne okresným súdom v rozhodnutí konkretizovaná trestná činnosť sťažovateľky, ktorej sa v minulosti dopustila, je alebo nie je trestnou činnosťou tej istej povahy, pre ktorú je stíhaná aktuálne, pretože táto otázka spadá výsostne do právomoci všeobecných súdov. Avšak k spôsobu, akým krajský súd pristúpil k odôvodneniu existencie zákonného dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ústavný súd zastáva kritický postoj. Konajúci druhostupňový súd v napadnutom uznesení samotnej preventívnej väzbe venoval len minimálnu pozornosť, ktorú ústavný súd nemôže považovať za dostatočnú a ústavne konformnú. Nijakým spôsobom krajský súd ani len nenaznačil existenciu konkrétnych skutočností, ktoré by mohli vzbudzovať dôvodné podozrenie, že trestná činnosť, pre ktorú je sťažovateľka aktuálne trestne stíhaná, prípadne iná podobná trestná činnosť sťažovateľky je pri dosahovaní jej záujmov akýmsi jej „modom operandi“, z ktorého by bolo možné usudzovať, že sa takého konania dopúšťala opakovane, prípadne po dlhšiu dobu a existuje dôvodná obava, že tak bude konať aj v budúcnosti. V odôvodnení krajského súdu takéto zistenia absentujú. Sťažovateľka má pritom právo poznať dôvody, ktoré viedli krajský súd k rozhodnutiu o existencii dôvodov tzv. preventívnej väzby v jej prípade, pričom krajský súd nesmie rezignovať na svoju povinnosť tieto dôvody primerane uviesť. Pokiaľ išlo o sťažovateľkou uvedené dôvody na podporu ňou navrhovaného nahradenia väzby, t. j. že jej sú do starostlivosti zverené maloleté deti, ktoré potrebujú jej opateru, ústavný súd konštatuje, že túto argumentáciu sťažovateľky krajský súd vôbec nereflektoval. Z judikatúry všeobecných súdov je zrejmé, že potreba starostlivosti o maloleté dieťa nie je považovaná za takú výnimočnú okolnosť, pre ktorú dochádza k nahradzovaniu väzby rodičov dohľadom probačného a mediačného úradníka (pozri uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tost 25/2013 z 8. augusta 2013, č. k. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013, č. k. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016, č. k. 4 Tost 50/2018 z 11. decembra 2018 alebo uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 6 Tp 48/2020 z 13. novembra 2020), napriek tomu z hľadiska ústavnoprávnych princípov nemožno akceptovať absolútne opomenutie takejto otázky bez akéhokoľvek zaujatia stanoviska k nej. Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jej práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	rozsudok EŠLP zo 6. 11. 2011, Žúbor proti Slovensku, sťažnosť č. 7711/06, ods. 47 a 48 rozsudok EŠLP z 31. 5. 2011, Chodorkovskij proti Rusku, sťažnosť č. 5829/04, ods. 157 rozsudok EŠLP Veľkej komory z 3. 10. 2006, McKay proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 543/03, ods. 43 rozsudok EŠLP z 12. 12. 1991, Clooth proti Belgicku, sťažnosť č. 12817/87, ods. 44 rozsudok EŠLP zo 6. 11. 1980, Guzzardi proti Taliansku, sťažnosť č. 7367/76, ods. 102 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 597/2012 z 22. mája

	2013 nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 246/2021
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie väzba-dôvody väzby arbitrážnosť trestné konanie väzba-preventívna väzba-nahradenie väzby

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.